

Inleiding

Onder 'zachte vloerbekledingen' wordt hier verstaan: alle vloerbekledingen die niet hard zijn (zoals tegels of natuursteen) en die geen hout of tapijt zijn.

Zo komen voor huishoudelijke toepassingen voornamelijk drie soorten vloerbekledingen in aanmerking: vinyl en aanverwante kunststoffen, linoleum en kurk (of combinaties daarvan).

Zoals tapijten hebben ook deze zachte vloerbekledingen het voordeel dat ze geluidsabsorberend zijn en een warm gevoel geven.

SOORTEN ZACHTE VLOERBEKLEDINGEN & GEZONDHEID

Kunststof vloerbekledingen worden omwille van gemakkelijk onderhoud veelvuldig gebruikt in keukens en badkamers. De meeste vloerbekledingen zijn op basis van polyvinylchloride (vinyl, PVC). Buiten de vluchtige organische stoffen (VOS) waaronder toluen, butyl, ethylbenzeen en andere, bevatten PVC-vloerbekledingen ook 10 tot 50% plastificeermiddelen, waaruit ftalaten kunnen vrijkomen. Deze semivluchtige organische stoffen zijn voornamelijk di-n-butylftalaat, diethylhexylftalaat en diisonylftalaat. Net zoals bij vluchtige organische stoffen verhoogt de emissie van semivluchtige organische stoffen bij een hogere luchtvochtigheid.

Let op met het afsteken van oude vinylvloeren: de onderkant daarvan bevat soms asbest (zie kadertje 'asbestvinyl!').

Kunststof vloerbekledingen veroorzaken statische elektriciteit, die u enkel kan vermijden door de vloerbekleding te aarden. Zie ook de tabel in de fiche 'Elektrostatisch potentieel van verschillende vloerbekledingen'.

In geval van brand komen toxische chloorwaterstoffen vrij uit PVC-vloerbekledingen. Dit verstikkende gas veroorzaakt ernstige irritaties van ogen en luchtwegen, die in het ergste geval kunnen leiden tot blindheid en blijvende verstopping van de luchtwegen.

Linoleum bestaat uit natuurlijke, nagroeibare grondstoffen en is een milieuvriendelijk alternatief

voor kunststof vloerbekledingen. Het hoofdbestanddeel is lijnolie. Sommige vloerbekledingen bevatten ook cellulosenitraat of polyethyleen. Andere bestanddelen van linoleum zijn: jute, hars, houtmeel, kalksteen en kurk.

Linoleum is gemakkelijk in onderhoud, hygiënisch en een aan te raden vloerbekleding voor astmatische of allergische personen. Het is een isolerend en antistatisch materiaal.

Nieuw linoleum kan een irriterende geur hebben. Dat komt door de oxidatie van lijnolie. Deze geur verdwijnt na verloop van tijd.

De emissie van vluchtig organische stoffen is heel zwak, doch deze productgegevens zijn niet altijd eenvoudig te verkrijgen.

Ook **kurk** bestaat uit natuurlijke, nagroeibare grondstoffen en is een milieuvriendelijk alternatief voor kunststof vloerbekledingen. De grondstof voor het vervaardigen van kurkparket is de schors van

Linoleum. Foto: Forbo.

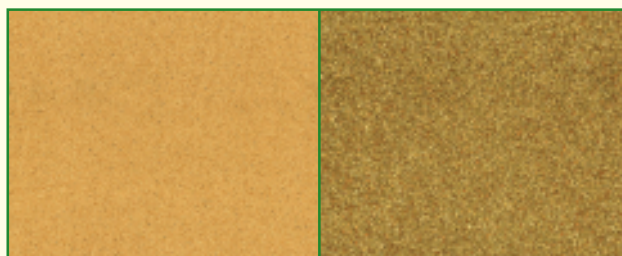

kurkeik. De eiken worden daartoe ontschorst. De schors groeit nadien weer aan.

Naar gezondheid toe hebben kurken vloeren een aantal voordelen. Zo zijn ze, net als linoleum, warmte-isolerend en geluiddempend, vochtbestendig, antistatisch, waardoor ze minder stof aantrekken, en hebben ze een ademend vermogen. Let wel op: het merendeel van de verkochte kurkvloeren zijn afgewerkt met niet-natuurlijke lakken en afwerkingsmiddelen, die het ademend vermogen teniet doen! Ook door de toevoeging van kunstharsen gaan een deel van de positieve natuurlijke eigenschappen van kurk verloren. Kurkparket kan gelijmd of zwevend gelegd worden.

Er bestaat ook 'laminaat' uit kurk. Dit zijn legklare panelen van 10 of 11 mm dik, opgebouwd uit een onderlaag in kurk, een tussenlaag in MDF (Medium Density Fibreboard, zie fiche 'Houten plaatmaterialen') en een bovenlaag in kurk voorzien van een slijtlaag (vaak vinyl). De panelen klikken in elkaar, waardoor lijm overbodig wordt. De productie van kurklaminaat kost meer energie dan kurkparket. Bovendien bevat de vinyl slijtlaag PVC (polyvinylchloride).

Bij **natuurkurk** worden fijne kurkkorrels geperst met het hars van cashewnoten als bindmiddel. Ze kunnen afgewerkt worden met olie of was. Vaak wordt onbehandeld kurkparket afgewerkt met een beschermende laag niet-natuurlijke lak. Watergedragen acrylaatlak geeft in dit geval de minste milieubelasting. Urethaanalkydlak en polyurethaanlak bevatten milieu- en gebruikersonvriendelijke oplosmiddelen. De samenstelling van de lak staat op het etiket.

Kurk

Kurkoogst.

WETGEVING, NORMEN & LABELS

De geharmoniseerde Europese norm EN 14041 van 8 juni 2005 legt wettelijke regelingen op voor bouwproducten. Vanaf 1 juni 2006 zullen flexibele vloerbekledingen als bouwproducten verplicht voorzien worden van het **CE-keurmerk**, waardoor ze moeten voldoen aan de veiligheidsvoorschriften die in de geharmoniseerde norm zijn vastgelegd, zoals reactiegedrag bij brand, het niet vrijkomen van formaldehyde en pentachloorfenol, elektrostatisch gedrag bij warmtegeleidbaarheid. Het CE-keurmerk biedt vooral een garantie op afwezigheid van schadelijke stoffen die in de Europese richtlijnen zijn opgenomen. Een nieuwe voorwaarde, namelijk de emissie van vluchtige organische stoffen (VOC), wordt binnenkort in de norm opgenomen.

Natureplus is een onafhankelijk internationaal label voor bouwmaterialen en producten die voldoen aan de hoogste milieu- en gezondheidsvereisten en is in die zin vergelijkbaar met het bio-garantielabel voor de voedingssector. Het is het strengste label voor bouwproducten op de markt. Ook voor linoleum zijn criteria beschikbaar. Meer info: www.natureplus.org

Voor kurken vloeren bestaat er het '**Kork-Logo**', ontstaan in 1999 uit een samenwerkingsverband tussen de Duitse kurkvereniging (Deutschen Kork-Verband e.v.) en het ECO-Umweltinstitut GmbH. Producten die dit logo dragen bevatten geen weekmakers, vluchtig organische stoffen en formaldehyde.

Voor de lijmen waarmee de vloerbekledingen gekleefd worden, wordt verwezen naar de fiche 'Lijmsorten voor muur-en vloerbekledingen'. Voor de emissie van vluchtig organische stoffen wordt verwezen naar de fiche 'Emissie van vluchtige organische stoffen uit bouwproducten'.

Het Europese CE-keurmerk wijst erop dat een product voldoet aan de Europese veiligheids- en emissienormen.

Natureplus is het sterkste onafhankelijke label voor bouwproducten.

Producten die dit logo dragen bevatten geen weekmakers, VOS noch formaldehyde.

Let op: asbestvinyl!

Tot en met 1998 werd asbest gebruikt in verschillende bouwmaterialen. Ook de rugkant van 'cushion-vinyl'-vloer- en wandbekleding bevatte asbestvezels. Asbest heeft de eigenschap om zich in uiterst fijne vezeltjes te splitsen, die gemakkelijk ingeademd worden. In de longen veroorzaken ze heel ernstige ziektes zoals **asbestose** en **longkanker**. Vooral in de jaren '70 en in het begin van de jaren '80 werd onder vloerbedekkingen van vinyl (zowel zeil als tegels) dikwijls een laag asbestvilt of asbestkarton aangebracht, dat voor 70 tot 80 % bestond uit asbest. Soms werd in de vinyltegels zelf ook asbest verwerkt. Zolang deze vloerbekledingen intact zijn en het asbest in gebonden toestand is, vormen ze geen probleem. Verwijdering ervan zonder voorzorgen kan een sterke blootstelling van asbestvezels tot gevolg hebben. Besteed deze werken uit aan specialisten. Een lijst van gespecialiseerde aannemers kan u vinden bij de Federale overheidssdienst Volksgezondheid, Veiligheid van Voedselketen en Leefmilieu (www.environment.fgov.be/Root/Pub/Asbest/annex_nl.htm).

Keuze VIBE vzw

Zie ook databank www.vibe.be

eerste keuze:

Vloerbekledingen met het Nature Plus label:
Linoleum, **Forbo Flooring GmbH**

tweede keuze:

Vloerbekledingen uit natuurlijke, nagroeibare
grondstoffen, indien mogelijk geplaatst zonder
verlijming: Linoleum, natuurkurk (bij voorkeur
met het eco-label 'Kork-logo').

Aanverwante fiches:

'afwerkingsmaterialen / houten vloerbekledingen'
'afwerkingsmaterialen / harde vloerbekledingen',
'inrichtingsmaterialen / tapijten',
'emissie van vluchtige organische stoffen',
'labels voor bouwmaterialen',
'electrostatisch potentieel van verschillende
vloerbekledingen',
'lijmen voor muur- en vloerbekledingen'.

Bronnen & gegevens:

APUG (Aktionsprogramm Umwelt und Gesundheit
Nordrhein-Westfalen): *Umweltzeichen für Bauprodukte.
Bauprodukte gezielt auswählen – eine
Entscheidungshilfe*. APUG NRW, 2004, 81 p.

Drs Suzanne et Pierre Déoux : *Le guide de l'habitat
sain*. Medieco Editions, Andorra-la-vile, 2002,
409 p.

VIBE-publicatie 'Labels', okt. 2004.

www.gut-ev.de

www.natureplus.org

In het boek '**Goed bouwen:
gezond wonen!**' vindt u nog
veel meer informatie en
concrete tips over een gezond
en behaaglijk binnenmilieu,
vermijden van schadelijke
stoffen enz. Dit boek werd
door **VIBE** geschreven in
samenwerking met de
Gezinsbond en met financiële
steun van het Ministerie van
de Vlaamse Gemeenschap.

De kostprijs bedraagt 10 euro voor **VIBE**-leden en
leden van de Gezinsbond. Voor niet-leden is de
prijs 13 euro. Verzendingskost: na te vragen bij
VIBE vzw.

Ing. Geert Bellens e.a.: *Goed bouwen: gezond
wonen! Over chemische stoffen, vocht, schimmels,
bouwmaterialen, elektromagnetische velden, beestjes,
licht, lucht en verwarming in huis*. **VIBE** vzw, 2005,
195 p.